

**JAVNO PREDUZEĆE «VOJVODINAŠUME»
PETROVARADIN
Broj:**

**PROGRAMI ZAŠTITE I RAZVOJA
ZAŠTIĆENIH PRIRODNIH DOBARA
NA PODRUČJU JAVNOG PREDUZEĆA «VOJVODINAŠUME»
U 2010. GODINI**

- r e z i m e -

Petrovaradin, januar 2010. godine

Javno preduzeće «Vojvodinašume» u svojstvu upravljača zaštićenih prirodnih dobara ima obavezu izrade Programa zaštite i razvoja tih dobara, odnosno Programa upravljanja zaštićenim prirodnim dobrima. Ova obaveza utvrđena je Zakonom o zaštiti prirode (Službeni glasnik Republike Srbije, br. 36/09) i aktom o proglašavanju zaštite.

Na osnovu Zakona o zaštiti životne sredine (Službeni glasnik Republike Srbije, br. 66/91, 83/92, 53/93 - dr. zakon, 67/93 - dr. zakon, 48/94 - dr. zakon, 53/95 i 135/04 - dr. zakon), Zavod za zaštitu prirode Srbije izvršio je reviziju stanja za jedan broj zaštićenih prirodnih dobara koja se nalaze pod zaštitom na osnovu ranijih propisa. To su Specijalni rezervat prirode «Obedska bara», Specijalni rezervat prirode «Koviljsko-petrovaradinski rit», Specijalni rezervat prirode «Gornje podunavlje», Specijalni rezervat prirode «Deliblatska peščara» i Specijalni rezervat prirode «Bagremara». Za ova zaštićena prirodna dobra sačinjeni su srednjoročni programi zaštite i razvoja, koji su osnov za donošenje godišnjih programa. Za zaštićena prirodna dobra Spomenik prirode “Veštačka sastojina močvarnog čempresa” u Bačkoj Palanci, Spomenik prirode šume “Junaković” u Apatinu i Spomenik prirode “Ivanovačka ada” u Pančevu, akt o zaštiti je, takođe, usaglašen sa Zakonom o zaštiti životne sredine. Za sva ostala zaštićena prirodna dobra na području JP «Vojvodinašume», akt o proglašavanju zaštite nije usaglašen, tako da se godišnji program donosi na osnovu postojećih akata.

Na takvim osnovama urađeni su Programi zaštite i razvoja zaštićenih prirodnih dobara na području JP «Vojvodinašume» u 2010. godini. Programi se donose za nivo šumskog gazdinstva i predstavljaju skup aktivnosti i mera koje će se preduzimati za planski, odnosno programski period.

Programi zaštite i razvoja koncipirani su tako da sadrže osnovnu koncepciju i ciljeve, prioritetne i druge programske zadatke, kao i visinu i izvore finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju predmetnih programskih zadataka.

Svi Programi zaštite i razvoja zaštićenih prirodnih dobara na području kojim upravlja JP «Vojvodinašume» u strukturno-metodološkom smislu sačinjeni su tako da sadrže programske celine i zadatke, koji su dati u nastavku teksta.

1. UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM PODRUČJEM

Poglavlje pod nazivom «Upravljanje zaštićenim područjem» u svim šumskim gazdinstvima sadrži poslove i zadatke koji se odnose na:

1) ČUVANJE I NADZOR

Ove poslove izvršava čuvarska služba. Službu čine čuvari Rezervata, kao i šumari, ribočuvari i lovočuvari. Kao prioriteta, istaknute su potrebe opremanja ove službe, stalne obuke, kao i odgovarajuća (re)organizovanja.

2) OBELEŽAVANJE se odnosi na obeležavanje spoljnih granica i granica režima zaštite i postavljanje oznaka za zaštićena dobra i informativnih tabli.

3) ORGANIZOVANJE I OPREMANJE službi za zaštitu prirode na način da u organizacionom, kadrovskom i tehnološkom smislu zadovolje zahteve zaštite prirode.

4) AKTA, DOKUMENTACIJA I PODACI

U ovom delu predviđa se izrada kompletne dokumentacije koja predstavlja obavezu, ali i potrebu Upravljača.

- 5) SARADNJA se odnosi na sve kontakte koje će Upravljač u konkretnom i programskom smislu ostvarivati u tekućoj godini.

2. ZAŠTITA I KORIŠĆENJE PRIRODNIH VREDNOSTI

U ovom poglavlju razrađuju se programi mera i aktivnosti koje će se preduzimati na zaštićenom prirodnom dobru. Razvrstavaju se dve grupe mera i to:

- 1) OPŠTE MERE ZAŠTITE, koje obuhvataju sve zadatke na sprovođenju režima zaštite. Tu spadaju mere zabrane korišćenja ili ograničenog korišćenja, zatim pribavljanje potrebnih uslova i mišljenja, izradu strateških procena uticaja i sl.
- 2) POSEBNE MERE ZAŠTITE, koje obuhvataju sve zadatke i aktivnosti usmerene na rešavanju pojedinih problema i obično zahtevaju izradu posebnih projekata, procena uticaja i značajna finansijska ulaganja.

3. PRIRODNI RESURSI – MERE ZAŠTITE I KORIŠĆENJA

U ovom poglavlju se programski razrađuje način korišćenja šuma, lovne faune, ribolovne faune i drugih resursa. Osnovni princip je da se u korišćenju ovih resursa ne dovedu u pitanje vrednosti i odlike zaštićenog prirodnog dobra. Ovaj programski zadatak realizuje se ugrađivanjem mera zaštite u postupak izrade šumskih, lovnih i ribolovnih osnova, kao i u fazi njihove realizacije.

4. RAZVOJ OSNOVNIH FUNKCIJA ZAŠTIĆENOG PRIRODNOG DOBRA

U ovom poglavlju se razrađuju programske mere i aktivnosti iz sledećih područja:

- 1) NAUČNO-ISTRAŽIVAČKA I STRUČNA AKTIVNOST;
- 2) INFORMATIVNO-PROPAGANDNI RAD;
- 3) RAZVOJ TURIZMA I REKREACIJE;
- 4) UREĐIVANJE I OPREMANJE PODRUČJA.

Za svako od navedenih područja, Programom su definisani konkretni zadaci i uslovi za njihovu realizaciju.

5. FINANSIRANJE PROGRAMA

U svim programima definisana su sredstva potrebna za njegovu realizaciju, kao i izvori finansiranja. Kao osnovni izvori finansiranja planiraju se sopstvena sredstva, sredstva budžeta i drugi izvori.

* * *

Svi programi urađeni su po iznetom konceptu, a u nastavku se daje, za svako šumsko gazdinstvo, pregled prioritarnih mera i aktivnosti i pregled potrebnih finansijskih sredstava.

ŠUMSKO GAZDINSTVO «SREMSKA MITROVICA»

Red. br.	ZPD	S R E D S T V A (din)			
		UKUPNO	SOPSTVENA	BUDŽET*	OSTALO**
1.	SRP «Obedska bara»	13.414.011,00	4.475.144,00	8.235.819,00	703.048,00
2.	SPR «Varoš»				
3.	SPR «Rađenovci»				
4.	SPR «Vinična»				
5.	SPR «Majzecova bašta»				
6.	SPR «Stara Vratičina»				
7.	SP «Smogva»				
	ZPD: 2-7	1.037.256,00	-	-	1.037.256,00
	UKUPNO	14.451.267,00	4.475.144,00	8.235.819,00	1.740.304,00

*Republički i pokrajinski budžet

**Donacije, međunarodni i lokalni konkursi itd.

PRIORITETI U 2010. GODINI

- Sprovođenje Prostornog plana posebne namene SRP “OBEDSKA BARA”;
- Program zaštite i razvoja SRP “OBEDSKA BARA” (važnost 2006-2010. god.);
- Sprovođenje Projekta revitalizacije prirodnih ekosistema Kupinske grede u SRP “OBEDSKA BARA” (važnost 2008-2017. god.);
- Aktivnosti na regulisanju vodnog režima;
- Praćenje pojave sušenja šuma - izdvajanje novih oglednih površina;
- Izmene i dopune postojeće Uredbe o zaštiti SRP “OBEDSKA BARA”;
- Saradnja sa lokalnim stanovništvom i ostalim interesnim grupama.

ŠUMSKO GAZDINSTVO «NOVI SAD»

Red. br.	ZPD	S R E D S T V A (din)			
		UKUPNO	SOPSTVENA	BUDŽET	OSTALO
1.	SRP «Koviljsko-petrovaradinski rit»	3.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00
2.	SRP «Bagremara»	1.000.000,00	450.000,00	325.000,00	225.000,00
2.	SP «Veštačka sastojina Močvarnog čempresa»	-	-	-	-
3.	SPR «Mačkov sprud»	-	-	-	-
UKUPNO		4.000.000,00	1.450.000,00	1.325.000,00	1.225.000,00

PRIORITETI U 2010. GODINI

- Organizovanje odgovarajućeg upravljanja rezervatom;
- Sprovođenje propisanih režima zaštite na način da se realizuju zahtevi koji proizilaze iz statusa specijalnog rezervata prirode;
- Projekti revitalizacije hidrološkog režima Koviljsko-petrovaradinskog rita;
- Korišćenje prirodnih resursa na način koji neće dovesti do ugrožavanja prirodnih vrednosti i specifičnosti rezervata;
- Naučna i stručna istraživanja koja se odnose na pitanja hidrološkog režima, mogućnosti i načina pošumljavanja autohtonim vrstama u smislu izbora vrsta i tehnika pošumljavanja, ispitivanja mogućnosti i načina revitalizacije vodoplavnih šuma, kartiranja vegetacije i flore;
- Praćenje stanja, prikupljanje, obrada i korišćenje podataka, kao specifični monitoring stanja prirodnih vrednosti i karakteristika;
- Priprema prostorno-planske dokumentacije za šire područje rezervata koja treba da opredeli namenu, organizaciju, korišćenje i opremanje prostora;
- Opremanje i uređivanje izabranih lokaliteta;
- Predstavljanje i popularisanje;
- Uključivanje lokalnog stanovništva u sprovođenje propisanih režima i projekte novih vidova korišćenja.
- Revizija Uredbe o zaštiti i izmena člana 5, tačke 7;
- Uspostavljanje i opremanje vizitorskog centra u Rezervatu ili u ŠU"Bačka Palanka";
- Program turističke ponude - aktivnosti na razvijanju i unapređenju održivog eko-turizma u Rezervatu po posebnim projektima, koji se nadovezuje na ruralni turizam okolnih naselja - izrada mreže edukativnih staza po posebnim projektima.

ŠUMSKO GAZDINSTVO «BANAT» PANČEVO

Red. br.	ZPD	S R E D S T V A (din)			
		UKUPNO	SOPSTVENA	BUDŽET	OSTALO
1.	SRP «Deliblatska pešćara»	8.060.360,00	6.060.360,00	2.000.000,00	-
2.	SP «Ivanovačka ada»	206.720,00	206.720,00	-	-
UKUPNO		8.267.080,00	6.267.080,00	2.000.000,00	-

PRIORITETI U 2010. GODINI

- Uspostavljanje monitoringa prirodnih vrednosti SRP "Deliblatska pešćara" u kompleksu Rošijana – Lipar – Crni vrh;
- Monitoring stanja prirodnih vrednosti ramsarskog područja Labudovo okno;
- Projekat očuvanja stepskih staništa predela "Korn" u SRP "Deliblatska pešćara";
- Projekat biciklističke staze Devojački bunar – Šušara;
- Projekat pešačkih staza "Čardak" u SRP "Deliblatska pešćara";
- Projekat edukativni centar "Čardak" u SRP "Deliblatska pešćara";
- Projekat eko-kuća Rošijana u SRP "Deliblatska pešćara";
- Projekat Informativni centar "Šušara" u SRP "Deliblatska pešćara";
- Projekat hranilišta za ptice grabljivice na lokalitetu "Korn" u SRP "Deliblatska pešćara";
- Projekat uspostavljanja održivog pašarenja autohtonim rasama stoke na lokalitetu "Korn" u SRP "Deliblatska pešćara";
- Program upravljanja populacijom vuka u SRP "Deliblatska pešćara";
- Projekat upravljanja prirodnim bogatstvima i zaštićenim oblastima kao mogućnostima održivog regionalnog razvoja NATREG;
- Međunarodna saradnja sa Nacionalnim parkom "Kiskunság" (Mađarska) i GEC Nera (Rumunija).

ŠUMSKO GAZDINSTVO «SOMBOR»

Red. br.	ZPD	S R E D S T V A (din)			
		UKUPNO	SOPSTVENA	BUDŽET	OSTALO
1.	SRP «Gornje Podunavlje»	6.797.728,00	6.797.728,00	-	-
2.	SP šume «Junaković»	240.000,00	240.000,00	-	-
UKUPNO		7.037.728,00	7.037.728,00	-	-

PRIORITETI U 2010. GODINI

- Revizija Uredbe o zaštiti;
- Unapređenje upravljanja rezervatom i uspostavljanje stručne službe čuvanja i nadzora;
- Projekat “Osnivanje centra za posetioce i razvoj ekoturizma u SRP Gornje Podunavlje”;
- Uspostavljanje i opremanje centra za posetioce na lokalitetu “Kozara” (stara zgrada uprave na Bezdanskom putu);
- Sanacija i revitalizacija vlažnih livada;
- Revitalizacija vodnog režima - ponovno uspostavljanje kontakta reke sa starim rečnim rukavacima po posebnim projektima – revitalizacija i rekonstrukcija pojedinih delova;
- Identifikacija i kartiranje populacija i staništa retkih, ranjivih i ugroženih vrsta;
- Uspostavljanje odgovarajućih oblika saradnje u okviru regionalne, nacionalne i međunarodne mreže zaštićenih prirodnih područja;
- Rad na unapređenju svih vidova saradnje sa drugim korisnicima područja i lokalnim zajednicama;
- Uređivanje i opremanje područja;
- Izrada mreže edukativnih staza po posebnim projektima;
- Preduzimanje aktivnosti na ustanovljavanju znaka zaštićenog prirodnog dobra i korišćenja istog kao brenda za zdravu životnu sredinu, zdravstveno-bezbednu hranu iz regiona, suvenira i proizvoda tradicionalnih zanata sa gravitirajućeg područja;
- Prezentacija i popularizacija;
- Saradnja sa nadležnim i zainteresovanim subjektima (programska saradnja sa Zavodom za zaštitu prirode Srbije, nadležnim sekretarijatom u Pokrajini, nadležnim ministarstvom Republike, naučnim institucijama, opštinama, korisnicima prostora i turističkim organizacijama.

REKAPITULACIJA

Red. br.	JP «VOJVODINAŠUME»	S R E D S T V A (din)			
		UKUPNO	SOPSTVENA	BUDŽET*	OSTALO**
1.	ŠG «Sremska Mitrovica»	14.451.267,00	4.475.144,00	8.235.819,00	1.740.304,00
2.	ŠG «Novi Sad»	4.000.000,00	1.450.000,00	1.325.000,00	1.225.000,00
3.	ŠG «Banat» Pančevo	8.267.080,00	6.267.080,00	2.000.000,00	-
4.	ŠG «Sombor»	7.037.728,00	7.037.728,00	-	-
UKUPNO		33.756.075,00	19.229.952,00	11.560.819,00	2.965.304,00

*Republički i pokrajinski budžet

**Donacije, međunarodni i lokalni konkursi itd.

Rezime napravio:

mr Miljan Velojić